

Samtalsguide till *Kristet vittnesbörd i en mångreligiös värld*

Kyrkornas världsråd
Påvliga rådet för interreligiös dialog
Evangeliska världsalliansen

Samtalsguiden är framtagen av Sensus studieförbund på uppdrag av Sveriges kristna råd (SKR) och Svenska missionsrådet (SMR) under 2013.

Om samtalsguiden

Samtalsguiden vill ge inspiration och stöd till att i grupp, i en studiecirkel eller liknande, studera och samtala utifrån det ekumeniska dokumentet *Kristet vittnesbörd i en mångreligiös värld – Rekommendationer för uppförande*. Bakom dokumentet står Kyrkornas världsråd, Påvliga rådet för interreligiös dialog och Evangeliska världssalliansen, som tillsammans representerar 90 procent av världens kristna.

Samtalen kring dokumentet kan bidra till att fördjupa den egna identiteten och till att reflektera över hur den kan stå i dialog med andra. I praktiken pågår många samtal och mycket samarbete med troende från andra religioner. Utifrån dokumentet kan samtal föras kring denna praxis. I första hand är samtalsguiden tänkt för samtal i ekumeniska grupper, men samtalet om interreligiös dialog kan förstås också föras med företrädare andra religioner

Guiden innehåller samtalsfrågor och övningar som kan bidra till fördjupad kunskap och ge nya perspektiv tillsamtalet. Samtalen kring de bibeltexter som lyfts fram kan till exempel genomföras med hjälp av metoden *Lectio Divina*, se nedan.

Samtalen kan läggas upp som en studiecirkel tillsammans med Sensus eller Bilda. En studiecirkel består av ett antal sammankomster där mötet och dialogen är i fokus. I studiecirkeln lyssnar man aktivt och bidrar med det man själv vill dela. I alla samtal, särskilt de som rör tro och identitet, är det viktigt att man känner sig trygg. Använd gärna en stund av den första träffen till att lära känna varandra och komma överens om hur ni vill att studiecirkeln ska läggas upp och hur ni vill att samtalet ska föras. Studiecirkeln ska ha minst tre träffar och omfatta minst nio studietimmar à 45 minuter totalt. Kontakta ditt studieförbund om du har frågor kring upplägget av en studiecirkel.

Dokumentet *Kristet vittnesbörd i en mångreligiös värld* kan användas i sin helhet varje gång gruppen träffas. Om man vill lägga upp sina träffar tematiskt kan man till exempel samlas kring teman som:

- Att samtala om tro

- Att leva tro
- Tro tillsammans
- Dialog eller försvar
- Rättighet och respekt
- Guds verk och vårt
- Jesus som förebild

Börja samtalen i deltagarnas egna reflexioner om det ni läst. Samtalsuppslagen och övningarna i guiden är ett komplement. De kan också hjälpa gruppen att se temat ur nya perspektiv.

Samtalsfrågor

1. Vilken erfarenhet har du av möte med troende från andra traditioner? Hur har det berört dig?
2. Många menar att den egna tron fördjupas genom mötet med andra religioner – har du erfarenheter av detta?
3. Vill Gud religionernas mångfald? Varför? Varför inte?
4. Upplever du det som "ett privilegium och en glädje" att berätta om din tro? Finns det tillfällen då det känns besvärligt? Varför? Hur är det att berätta om sin tro inför människor från andra trostraditioner? Hur är det att berätta om sin tro för människor som inte tror?
5. Vi vittnar om vår tro både genom ord och genom handlingar. Vilket slags handlingar vittnar om den kristna tron?
6. Hur påverkas vår tro av mötet med andras? Är det bra att tron påverkas? Vad är omistligt för dig i den kristna tron? Vad kan det betyda av öppningar och begränsningar i mötet med människor av annan tro?
7. Någon har formulerat uppdraget att vittna om sin tro som "att inbjuda andra till att förstå min tro". Hur gör man när man inbjuder andra att förstå?
8. Hur ser du på gudstjänst och andakt tillsammans med troende från andra religioner?
Samtala till exempel kring skillnaden mellan att "be sida vid sida" och "att be tillsammans".
9. Känner du till något exempel på vigsel, dop eller begravning där familjemedlemmar tillhört olika religioner? Hur gjorde man då? Vilka kristna inslag hade gudstjänsten? Vilka inslag fanns med?

10. Hur långt sträcker sig vårt ansvar att bära vittnesbörd om den kristna tron? Vad ligger utanför vårt inflytande? Vem tar vid där – Anden, den jag samtalar med...?

Övningar

Mitt perspektiv och andras

Att föra ett samtal utifrån olika alternativa synsätt kan bidra till att förstå både sig själv och andra.

Här nedanför finns tre olika sätt att se på religionsteologi, det vill säga en teologisk reflektion kring religiös mångfald. Läs igenom de tre synsätten. Om man vill kan tre olika personer läsa varsin "röst". Var och en får därefter fundera kring frågorna:

- Vilken av de tre rösterna ligger närmast ditt sätt att se på hur kristen tro förhåller sig till andra religioner? Finns det något i den rösten som du har svårt att hålla med om?
- Vilken av de tre rösterna ligger längst bort från ditt sätt att se? Finns det något i den rösten som du ändå tycker är rätt?

Röst 1:

"Vi kristna känner inte till någon annan frälsningsväg än dopet och tron. Men vi vet inte allt. Det som är omöjligt för oss kan vara möjligt för Gud. Men vi som känner till dopet och tron som vägen till Gud kan inte välja någon annan väg. Kristus är den enda vägen till Gud som vi är säkra på. Vi ska inte spekulera kring andra möjliga vägar. Vår plikt är att visa andra människor på den säkra vägen till frälsning och att tänka och handla som om detta är den enda vägen."

Röst 2:

"Gud har skapat alla människor. Det finns uttryck för Guds närvaro också i andra religioner, till exempel i bön, livsstil, relation till skapelsen. Troende i andra religioner väljer andra sätt att uttrycka det vi som kristna menar är att leva tillsammans med Kristus. Man skulle kunna säga att de är kristna även om de inte själva tänker så. Frälsningen kommer genom Kristus, men den som till exempel genom att födas in i en annan religiös tradition ställs utanför kyrkan kan ändå få del av frälsningen."

Röst 3:

"Alla religioner har samma mål men olika vägar att nå dit. För kristna är det Guds uppenbarelse genom Jesus Kristus, för muslimen är det Kora-

nen, för buddisterna Buddhas lära "dharma". Ibland går våra vägar gemensamt, ibland skiljs de åt. Målet för vår tro är större än det vi kan beskriva, därför kallar vi det olika saker – evigt liv hos Fadern, Nirvana etcetera."

Linjeövningar

Beskriv en tänkt linje i rummet, exempelvis från en vägg till en annan. Presentera ett påstående. Längst ut i ena änden håller man med om påståendet, i den andra håller man inte med alls. Mellan dessa punkter finns en fallande skala. Deltagarna får välja var på linjen de vill placera sig utifrån sin åsikt i frågan. Diskutera inom gruppen hur ni tänkte vid valet av placering.

Till exempel

"Mission" är ett

komplikerat begrepp _____ självklart begrepp

Att berätta om sin tro är

lätt _____ svårt

När jag berättar om min tro vill jag

få medhåll _____ bli motsagd och utmanad

Samverkan med andra religiösa grupper är

lätt _____ svårt

Att delta i en gudstjänst i en annan religiös tradition är något jag

gärna skulle vilja göra _____ skulle ha svårt för att göra

Ordmoln

KÄRLEK, FÖREDÖME, TJÄNST, RÄTTVISA, FRIHET, RESPEKT, TRYGGHET, RELATION, HOPP, GLÄDJE, HANDLING, DIALOG, TILLIT, MOD, TILLIT, GEMENSKAP, FÖRTROENDE, ENGAGEMANG, NYFIKENHET, SANNING.

- Ringa in de ord som säger något väsentligt om att vittna om sin kristna tro.
- Stryk under de ord som säger något väsentligt om att möte människor med annan tro med respekt.
- Samtala om de ord som markerats. Finns det några ord som både blivit inringade och understrukna? Vad tänker ni kring det?

Utmaningar

Nedan finns några personers beskrivningar av det som är centralt i deras respektive tro - islam, judendom, buddism och hinduism. Läs igenom dem och samtala utifrån dessa och utifrån vad ni redan vet om respektive religion kring:

- Vad ser du som särskilt utmanande för den kristna tron i islam/judendom/buddism/hinduism? Hur kan man förhålla sig till det?

Buddism

"Som buddist tror jag inte på någon allsmäktig Gud. Buddha är 'den upplyste', och hans lära försöker vi följa. Vi tror inte på någon evig och oföränderlig själ, men vi tror på återfödelse av vår karma. Det är det spår av tankar, känslor och handlingar som vi lämnar efter oss. Det yttersta målet är att förstå tillvarons yttersta natur och på så sätt slippa lidande och återfödelse. Jag försöker följa levnadsreglerna att vara vänlig mot levande varelser, vara generös, att leva i förnöjsamhet, att vårda mitt tal och att sträva efter en klar medvetenhet. Jag har valt att vara vegetarian, för att inte bidra till onödigt dödande av djur. Jag går till vårt buddisiska center när vi firar Buddhadagen och andra högtider. Där har jag också min meditationsgrupp."

Hinduism

"Hinduismen är spännande därför att den är så mångskiftande, egentligen är det flera olika trosuppfattningar. De flesta hinduer tror endast på en gud, andra på flera. Bakom alla gudar finns Brahman, en slags världssjäl. Brahman finns i allt och alla, därför är allt liv heligt. Det är inte nödvändigt att gå till templet för att be. Vi har ett altare hemma. Där har vi olika gudabilder, oljelampor, små klockor och ett rökelsekar. Genom rökelsen offrar vi väldoft, ibland offrar vi också blommor, mat eller något annat. Jag tror inte att tillvaron har någon början eller slut, allt liv ingår i ett kretslopp av födelse, död och pånyttfödelse. Målet är att komma ur det kretsloppet, att bli ett med Brahman. Yoga är viktigt för mig, det är en väg för min själ att komma närmare Brahman."

Islam

"Ganska många, också icke-muslimer, är bekanta med kan det muslimska uttrycket 'Allah akbar'. Det betyder 'Gud är större'. Det är viktigt för mig. Det finns bara en gud, Gud har skapat världen och är större än allt jag kan förstå. Mitt liv är förutbestämt. 'Inshallah' betyder om Gud vill, och så är det, Gud styr mina val och vad som händer. Jesus är viktig också i islam. Han är en profet, men vår störste profet är Muhammed. Veckans viktigaste bön är middagsbönen på fredagen och då går jag till moskén för att be, lyssna på predikan och för att träffa vänner. Jag ber och reciterar Koranen fem gånger om dagen. I vår familj är vi noga med att bara äta tillåten mat (halal). Vi håller också fasta under fastemånaden Ramadan, då äter och dricker vi inget från att solen gått upp till att solen gått ner."

Judendom

"Eftersom min mamma är judinna så är jag också jude. För mig är min religion också min kultur och etnicitet. Judendomen är mer en 'så-här-ska-man-leva'-religion än en 'detta-skall-man-tro'-religion. Självklart tror jag bara på en enda Gud, men viktigast för mig är att omsätta de regler och ritualer som jag lär mig genom att läsa Toran (de fem Moseböckerna) och tolkningar av den. Matregler är en sådan konkret sak som man kan lära i Toran. Vi som är judar har ju många texter gemensamt med kristna och det är intressant att samtala med kristna vänner. Men vi gör ju ofta en annan tolkning av texterna, till exempel de som handlar om Messias. Mycket av våra religiösa traditioner firar vi i hemmet, till exempel sabatsmåltiden med dess ritualer, men vi går också till synagogan för sång, bön och för att läsa ur Toran och få undervisning om vår tro."

Bibelsamtal

Bibelsamtalen kan genomföras med hjälp av metoden Lectio Divina och kopplas till det eventuella temat för samlingen. Välj en av bibelreferenserna och genomför övningen. Sitt gärna runt ett bord eller i en cirkel så att ni kan se varandra. Ett ljus kan användas för att skicka mellan deltagarna och markera vem som just då har ordet. Övriga i gruppen kommenterar inte varandras reflektioner vid rundan. Efter hela övningen kan gruppen föra ett samtal och har möjlighet att anknyta till varandras tankar.

- Läs texten långsamt en eller ett par gånger. Uppgiften är att lyssna efter ett ord eller en mening som man fastnar för.
- Gör en runda där var och en får möjlighet att säga sitt ord eller sin fras, utan vidare kommentarer. Låt ljuset vandra mellan deltagarna tills alla som vill fått säga sitt ord eller fras..
- Läs texten en gång till. Uppgiften nu är att lyssna efter om det i texten finns något som berör mitt liv just nu. Man kan tänka: "jag tänker..., jag känner..., jag hör...".
- Ljuset skickas runt på samma sätt och var och en som vill får möjlighet att säga något kort om hur texten berör deras liv.
- Läs texten en sista gång. Uppgiften är nu att lyssna om jag hör någon inbjudan till mig i texten, något att göra eller pröva den närmaste tiden.
- Skicka ljuset mellan er och dela den inbjudan ni lyssnat in.
- När alla delat kan gruppen föra ett samtal.

Referenslitteratur

Charta Oecumenica – Riktlinjer för det växande samarbetet mellan kyrkorna i Europa, SKR:s skriftserie nummer 1, 2001. Kan beställas eller laddas ner från SKR:s hemsida: <http://www.skr.org/shop/charta-oecumenica-1/>

Kan vi be tillsammans? – ett ekumeniskt studiematerial om bön i mångreligiös kontext, SKR:s skriftserie nr 11, 2007. Kan beställas eller laddas ner från SKR:s hemsida: <http://www.skr.org/shop/kan-vi-be-tillsammans-ett-ekumeniskt-studiematerial-om-bon-i-mangreligios-kontext-11/>

Religionsmöte – ekumeniska dokument, SKR:s skriftserie nummer 9, 2006. Kan beställas eller laddas ner från SKR:s hemsida: <http://www.skr.org/shop/religionsmote-ekumeniska-dokument-9/>

Sann mot sig själv – öppen mot andra. Samtal om religionsteologi i Svenska kyrkan, 2011. Kan beställas från Svenska kyrkans informationservice, info@svenskakyrkan.se

Åktenskap där religioner möts, SKR:s skriftserie nr 16, 2011. Kan beställas eller laddas ner från SKR:s hemsida: <http://www.skr.org/shop/aktenskap-dar-religioner-mots/>

Svenska
missionsrådet

sensus